

Dolnośląski Urząd Wojewódzki

<https://duw.pl/pl/dla-mediow/aktualnosci/19113,Stanowisko-Dolnoslaskiego-Urzedu-Wojewodzkiego-we-Wroclawiu-ws-wyniko-w-kontroli-.html>
05.05.2024, 05:02

Stanowisko Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu ws. wyników kontroli NIK zaprezentowanych w dniu 14.11.2023 r. dot. kontroli działania podmiotów publicznych w sprawie kryzysu ekologicznego na Odrze

W nawiązaniu do konferencji prasowej NIK ws. kontroli działania podmiotów publicznych w sprawie kryzysu ekologicznego na Odrze, która odbyła się w dniu 14 listopada 2023 r. w Warszawie, Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu informuje, że pismem z dnia 11 maja 2023 r. Wojewoda Dolnośląski zgłosił zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego NIK. Treść zastrzeżeń jest jednocześnie stanowiskiem Wojewody Dolnośląskiego w zakresie sformułowanych uwag, które przedstawiamy poniżej.

Za rażące w wystąpieniu NIK należy uznać pomijanie niektórych faktów, wybiórcze uwzględnianie w ocenie informacji zgromadzonych w toku kontroli, jak i formułowanie tez sprzecznych ze stanem faktycznym.

Wbrew temu, co w swojej ocenie przedstawia NIK, w okresie od 28.07.2022 r. był podejmowany szereg działań związanych ze śnięciem ryb. **Informacje o podejmowanych przez podmioty publiczne działaniach były przekazywane kontrolerom NIK w toku kontroli.** W związku z powyższym niezrozumiała jest ocena NIK. Jako **bezpodstawne** należy uznać sformułowanie „z nieuzasadnionym opóźnieniem zareagowano na kryzys...”

w kontekście faktycznie realizowanych działań. Stawianie przez NIK tezy, że po zdarzeniu w Oławie należało niezwłocznie wydać ostrzeżenie dla ludności, jest stanowiskiem nieuwzględniającym informacji i wyjaśnień przedstawionych w toku kontroli. NIK nie uwzględnia argumentacji dotyczącej tego, że ludność ostrzega się w przypadku prognozowanego lub faktycznego zagrożenia. Po zdarzeniu w Oławie nie wydawano ostrzeżenia dla ludności ponieważ żadna ze służb nie stwierdziła ani faktycznego, ani potencjalnego zagrożenia **dla życia i zdrowia ludzi**. Nie stwierdzono również skażenia lub awarii technicznej mogącej zanieczyścić Odrę. WIOŚ stwierdził natomiast, że stan fizyko-chemiczny Odry negatywnie oddziałuje na organizmy wodne, a nie na ludzi. NIK nie przyjmuje do wiadomości, że potencjalne zagrożenia dla ludności stwierdzają uprawnione do tego podmioty i na ich podstawie wydaje się ostrzeżenia. **Jeszcze raz podkreślić należy, że na żadnym etapie uprawnione do tego podmioty nie stwierdziły zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.**

Ponadto, faktycznie zrealizowanymi działaniami w związku ze zdarzeniami na przełomie lipca i sierpnia 2022 r. były m.in.:

28 lipca:

- Pobór prób wody do badań przez GIOŚ na zlecenie WIOŚ w związku ze zgłoszeniem Polskiego Związku Wędkarskiego dot. śniętych ryb (punkty poboru: Odra – poniżej Jazu Lipki, Odra – Oława, Odra – Łany).

30 lipca:

- Przekazanie informacji z WCZK do PCZK w Oławie o telefonicznym zawiadomieniu o śnięciu ryb przy śluzie w Oławie, z prośbą o weryfikację.
- Zawiadomienie przez PCZK w Oławie: Starosty Oławskiego, PSP w Oławie, Urzędu Miasta w Oławie.
- Działania PSP na miejscu zdarzenia (Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego z Wrocławia), w wyniku których **nie stwierdzono zagrożenia, skażenia, awarii.**
- Potwierdzenie przez PCZK w Oławie do WCZK o wystąpieniu zdarzenia, podjętych działaniach **oraz braku stwierdzenia zagrożenia przez PSP.**

31 lipca:

- Akcja wydobycia śniętych ryb w Oławie (PZW, Wody Polskie, jednostki ochrony przeciwpożarowej – OSP Siedlce i OSP Bystrzyca).

1 sierpnia:

- Omówienie bieżącej sytuacji przez Wicewojewodę Dolnośląskiego i Starostę Oławskiego w ramach spotkania w DUW.
- Polecenie przez Wicewojewodę Dolnośląskiego dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego DUW (WBiZK) monitorowania przebiegu sytuacji i utrzymywania stałego kontaktu ze służbami, w szczególności z WIOŚ.
- Informacja Burmistrza Oławy o zdarzeniu przekazana do Powiatowego Państwowego Inspektora Sanitarnego.
- Kolejne pobrane próby wody do badań przez GIOŚ na zlecenie WIOŚ.
- Jednostki OSP Siedlce i OSP Bystrzyca, m. Oława ul. Zwierzyniec Duży, pomoc przy wyławianiu śniętych ryb.

2 sierpnia:

- Kolejne pobrane próby wody do badań przez GIOŚ na zlecenie WIOŚ.
- Wojewódzki Lekarz Weterynarii na prośbę Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego zlecił pobranie prób śniętych ryb do badań.
- Powiatowy Państwowy Inspektor Sanitarny w Oławie informuje o **braku wpływu zaistniałej sytuacji na jakość wody do spożycia.**
- Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu dokonał analizy **wykluczającej funkcjonowanie w województwie dolnośląskim kąpielisk i okazjonalnych miejsc kąpielowych na akwenach rzeki Odry, jak i wykluczającej funkcjonowanie ujęć wody powierzchniowej lub głębinowej zasilanych wodami rzeki Odry.**
- Wymiana informacji pomiędzy WIOŚ i dyrekcją WBiZK dot. bieżącej sytuacji, uzgodnienie konieczności powiadomienia GIOŚ o bieżących ustaleniach.

3 sierpnia:

- WIOŚ w uzgodnieniu z WBiZK o bieżących ustaleniach pisemnie informuje GIOŚ (Warszawa).
- WIOŚ o bieżącej sytuacji informuje również: WCZK we Wrocławiu, WIOŚ Katowice, WIOŚ Opole, WIOŚ Zielona Góra, WIOŚ Szczecin, PGW WP RZGW we Wrocławiu, PZW we Wrocławiu.
- GIOŚ wydaje polecenie dla nadodrzańskich WIOŚ objęcia szczególnym nadzorem sytuacji na rzece Odrze ukierunkowanych na wyjaśnienie przyczyn zjawiska obserwowanego w kanale Gliwickim, na Odrze w obrębie woj. opolskiego oraz w miejscowości Oława w woj. dolnośląskim.
- OSP Bystrzyca, m. Ścinawa Polska, pomoc przy wyławianiu śniętych ryb.
- OSP Jelcz-Laskowice, m. Łęg (kanał Młynówki Jeleckiej), pomoc przy wyławianiu śniętych ryb.

4 sierpnia:

- GIOŚ/WIOŚ w związku ze zgłoszeniem śniętych ryb w okolicach Głogowa przeprowadza oględziny i pobiera próby wody w dwóch punktach: m. Klucze oraz m. Brzeg Głogowski.

5 sierpnia:

- GIOŚ/WIOŚ przeprowadził oględziny oraz ponownie pobrał próby wody do badań w punktach: Odra – poniżej Jazu Lipki, Odra – Łany, Odra – Wrocław poniżej ujścia Ślęzy, Odra przed Głogowem – m.

Widziszów.

> WIOŚ skontaktował się w celu wymiany informacji z WIOŚ Zielona Góra i WIOŚ Szczecin.

W kolejnych dniach kontynuowano badania i monitoring sytuacji oraz realizowano wymianę bieżących informacji pomiędzy zaangażowanymi podmiotami.

W dalszej części wystąpienia, NIK ignoruje wyjaśnione praktyczne zasady funkcjonowania zarządzania kryzysowego oraz nie przyjmuje do wiadomości złożonych wyjaśnień. Jak już zostało to wielokrotnie wyjaśnione w toku kontroli, zdarzenia z dnia **30.07.2022 r. w Oławie** nie miały charakteru wymagającego przejęcia koordynacji działań przez szczebel wojewódzki i zostały one zrealizowane na poziomie gminno-powiatowym. Nadmienić należy, że w czasie prowadzonych działań, szczebel gminny/powiatowy nie zwracał się do Wojewody o udzielenie wsparcia w żadnym zakresie.

Działania na poszczególnych etapach były adekwatne do sytuacji i potrzeb. NIK uporczywie stara się udowodnić opieszałość, co nie znajduje odzwierciedlenia w faktach. Ponownie należy podkreślić, że na żadnym etapie uprawnione do tego podmioty nie stwierdziły zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi i w tamtym czasie **były to oceny odpowiedzialne i przede wszystkim trafne**, co potwierdza wysokie kompetencje i wiarygodność tych służb. Obecność złotych alg, ich zakwit, jak i wydzielane toksyny nie stanowią zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Ówczesne wyniki badań wody i oceny służb potwierdzały ten stan, jeszcze bez identyfikacji złotej algi.

Stawianie przez NIK tezy, że niezwołanie posiedzenia Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (WZZK) niezwłocznie po zdarzeniu w Oławie wpłynęło na opóźnioną reakcję służb jest stanowiskiem niezgodnym ze stanem faktycznym, ponieważ jak wskazano powyżej, już od 28.07.2022 r. administracja zespolona Wojewody Dolnośląskiego, czyli WIOŚ, prowadził działania ukierunkowane na ustalenie przyczyny śnięcia ryb. **Trudno zatem w powyższym przebiegu działań doszukać się zaniechań, czy opóźnień w działaniach podmiotów publicznych wynikających z niezwołania posiedzenia WZZK po zdarzeniu w Oławie, a sama ocena NIK w tym zakresie ma raczej charakter ukierunkowany na wywołanie zainteresowania medialnego.**

NIK w swojej ocenie pomija fakt, że posiedzenie WZZK nie jest „wyzwalaczem” działań poszczególnych instytucji, które swoje ustawowe działania podejmują natychmiast, zgodnie z kompetencjami, niezależnie od terminu posiedzenia WZZK, który ma charakter koordynacyjny i jest zwoływany fakultatywnie w zależności od potrzeb.

W wystąpieniu pokontrolnym, NIK używa nieprecyzyjnych sformułowań, które zniekształcają faktyczny przebieg zdarzeń.

Niezrozumiałe jest, z jakiego powodu NIK w wystąpieniu pokontrolnym pomija kluczowy fakt, iż w informacji przekazanej telefonicznie z PCZK w Oławie do WCZK **wskazano na brak zagrożenia. Niedopuszczalnym jest wybiórcze wykorzystywanie przekazanych w toku kontroli informacji, w szczególności tych, które mają kluczowe znaczenie dla obrazu opisywanej sytuacji.**

NIK niezasadnie twierdzi, że działania były opóźnione i próbuje uzasadnić tą tezę argumentem braku procedur („*reagowanie na wystąpienie zagrożenia dla środowiska o nieznaną etiologię*”). Niezależnie od braku procedury literalnie wskazanej przez NIK, działania poszczególnych podmiotów były podejmowane w oparciu o przepisy i obowiązujące procedury wewnętrzne, adekwatnie do sytuacji (WIOŚ, PSP, RZGW, DUW i inne). W związku z powyższym, nie można zgodzić się z twierdzeniem, że brak wskazanej przez NIK przykładowej procedury opóźnił czas reakcji. Działania uprawnionych instytucji miały miejsce już od 28.07.2022 r. (m.in. WIOŚ – działania opisane w Wojewódzkim Planie Zarządzania Kryzysowego – PRZ 09 pn. Działania WIOŚ w przypadku wystąpienia zdarzenia będącego poważną awarią lub noszącą znamiona poważnej awarii), o czym zespół kontrolny był w trakcie kontroli poinformowany, **ale z niezrozumiałych przyczyn w swojej ocenie tych informacji NIK nie uwzględnił.**

NIK formułuje tezy pozbawione rzeczowej merytoryki powiązanej z obowiązującym stanem faktycznym. Sytuacja ta ma odzwierciedlenie w części wystąpienia, gdzie wg NIK „*z uwagi za brak wiedzy o przyczynie śnięcia ryb, a w konsekwencji brak wiedzy o rodzaju*

i stopniu ewentualnego zagrożenia, jakie powodował kontakt ze śniętymi rybami oraz wodą, uwzględniając również uwarunkowania związane z wojną w Ukrainie i pomocą udzielaną przez Polskę, należało natychmiast skierować do usuwania śniętych i martwych ryb Państwową Straż Pożarną co leżało w gestii Wojewody, a nie opierać akcji usuwania śniętych ryb o PZW oraz spontaniczne działania ludności”.

W powyższym aspekcie należy wskazać, że zgodnie z informacją z PCZK w Oławie, obecna na miejscu w dniu 30.07.2022 r. PSP **nie stwierdziła zagrożenia**, czyli również tzw. zagrożenia CBRNE, które PSP w ramach swoich zadań rozpoznaje. CBRNE to zagrożenia powodowane przez czynniki chemiczne, biologiczne, radioaktywne, nuklearne oraz wybuchowe, które ze względu na swoje właściwości zostały użyte lub mogły zostać użyte w sposób celowy do wywołania zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi, zwierząt oraz środowiska naturalnego - zob. §2 pkt 15 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 września 2021 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

W związku z powyższym (brak stwierdzenia zagrożenia, o czym zespół kontrolny posiada wiedzę), teoretyzowanie NIK na temat potencjalnej przyczyny śnięcia ryb w dniu 30.07.2022 r. w Oławie, za którą należało w ocenie NIK przypuszczalnie uznać również ewentualne działania celowe w związku z aktywnością RP w zakresie wsparcia Ukrainy, świadczyć może o **umyślnym pomijaniu faktu braku stwierdzenia zagrożenia przez PSP oraz niezajomości przez NIK uwarunkowań prawnych związanych z zadaniami i kompetencjami podmiotów ratowniczych.**

Załącznik (1):

Pismo Wojewody Dolnośląskiego - Zastrzeżenia DUW do Wystąpienia Pokontrolnego NIK Nr LWR.411.002.01.2022 z dnia 17 kwietnia 2023 r.

STANOWISKO DOLNOŚLĄSKIEGO URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO

Pliki do pobrania

[BZ-BOL.1610.2.2022 z dnia 11 maja 2023 r. pdf, 8.05 MB, 15.11.2023](#)

Drukuj

Generuj PDF

Powiadom

Powrót